

**การนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
INTER SUPERVISION IN SCHOOL OF BANGLENTAI SCHOOL GROUP
NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

กษมาพร ขาวบางพรม¹ สมใจ เดชบำรุง²

Received : July 19, 2026

Revised : August 2, 2026

Accepted : September 19, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จาก 8 โรงเรียน จำนวน 111 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

1. การนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดสรรทรัพยากร รองลงมาคือ ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของท้องถิ่น จุดเด่นและความต้องการของท้องถิ่น 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และข้อมูลของโรงเรียนเพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนา 3) พัฒนาแบบประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรแต่ละระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับปฐมวัยควรเน้นการประเมินด้านพัฒนาการแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 4) คัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถและมีทักษะด้านการนิเทศ 5) ส่งเสริมให้มีการสนทนาลงการนิเทศเชิงบวกที่เน้นการสะท้อนความคิดร่วมกัน 6) ประเมินความพึงพอใจและผลกระทบของการนิเทศจากครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงแนวทางนิเทศให้เหมาะสมและเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหรือผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

คำสำคัญ : การนิเทศภายในโรงเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the internal supervision practices in the Bang Len Tai school group under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2, and 2) to identify approaches for enhancing internal supervision within the same group. The population consisted of 111 school administrators and teachers from eight schools in the Bang Len Tai school group. The sample size of 92 participants was determined using Krejcie and Morgan's sample size table. The research instruments included a questionnaire and a structured interview form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis from structured interview.

The results of the research found that:

1. The internal supervision in schools within the Bang Len Tai group, under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2, was found to be at a high overall level. When considering each aspect individually, the highest average was in the area of resource allocation, followed by task prioritization, while the lowest average was in the area of work process design.

2. The proposed guidelines for improving internal supervision include: 1) Study and analyze the local context, including strengths and specific needs of the community 2) Promote stakeholder participation in analyzing the school's environment and data to guide development. 3) Develop assessment tools aligned with the curriculum at each educational level; for early childhood education in particular, emphasize holistic assessment in physical, emotional, social, and cognitive development rather than focusing solely on academic achievement. 4) Select personnel with knowledge, competencies, and skills in educational supervision. 5) Encourage positive post-supervision discussions that promote mutual reflection and shared thinking. 6) Evaluate teacher satisfaction and the impact of supervision to adjust approaches appropriately and achieve real behavioral or performance improvement.

Keywords : Internal Supervision School

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2560) หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (4) เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, น.13) หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, น.14) หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้ จ. ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, น. 79)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ มาตรฐานการศึกษา หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542, น.1-2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้ (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542, น.3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 31 และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119

ตอนที่ 123 ก, 19 ธันวาคม 2545, น.17) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา แก้ไข (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก, 1 พฤษภาคม 2562, น.51)

ผู้วิจัยเห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อหน่วยงานการศึกษาทุกระดับ ดังนั้นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา คือการนิเทศ เพราะการนิเทศมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ในบางครั้งแม้ครูจะได้ใช้ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมตามที่วางแผนไว้แล้วก็ตาม อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างขาดตกบกพร่องไปทำให้การสอนขาดความสมบูรณ์ ดังนั้นหากมีบุคคลอื่นได้ชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ก็ย่อมเกิดผลดีมากกว่า การนิเทศการสอนจึงเปรียบเหมือนกระจกเงาที่จะสะท้อนให้ครูผู้สอนนั้นได้เห็นภาพการสอนของครู และยังเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากครูผู้สอนนั้นจะนำข้อมูลที่ถูกสะท้อนไปใช้วางแผนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างสื่อและนวัตกรรม การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ถูกต้องตามมาตรฐานและเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการดำเนินการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา มองข้ามความสำคัญของกระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน จากการสังเกตและสอบถามจากเพื่อนครูในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 นั้นพบว่าแม้ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จะมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน แต่ยังมีโอกาสในการพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการนิเทศการศึกษาให้มีความชัดเจนและมีระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการวางแผน การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ การจัดตารางการนิเทศ และการดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ จากการสังเกตและสอบถามครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ พบว่าการดำเนินการนิเทศการศึกษายังมีลักษณะไม่ต่อเนื่องและขาดขั้นตอนที่เป็นรูปธรรม เช่น บางโรงเรียนยังไม่มี การแต่งตั้งผู้นิเทศอย่างเป็นทางการ ขาดการจัดทำแผนหรือตารางนิเทศ และการนิเทศบางครั้งเน้นการจัดทำเอกสารมากกว่าการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนจริง ส่งผลต่อความสามารถของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และอาจสะท้อนให้เห็นผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ยังต่ำกว่าเกณฑ์ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีความชัดเจน เป็นระบบ และใช้กระบวนการนิเทศตามแนวคิดของแฮร์ริส (Harris) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูผู้สอนสามารถร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การนิเทศการศึกษา ตามแนวคิดของแฮร์ริส (Harris) คือการที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำกับบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ส่งผลโดยตรงต่อ กระบวนการสอนที่ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรูของนักเรียน การนิเทศการสอนเกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอนมากกว่าที่จะเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน การนิเทศการสอนเป็นงานหลักที่สำคัญของ โรงเรียน และการนิเทศการสอนต้องเป็นไปเพื่อการคงไว้และการปรับปรุงกระบวนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ประเมินสภาพการทำงาน เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่างๆ

รวมทั้งข้อมูลที่เป็นที่จำเป็นที่จะนำมาเป็นตัวกำหนดถึงความต้องการจำเป็นเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง 2) จัดลำดับความสำคัญของงาน เป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญ 3) ออกแบบวิธีการทำงาน เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 4) จัดสรรทรัพยากร เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน 5) ประสานงาน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน เวลา วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่างเพื่อจะให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลสำเร็จงานในกระบวนการประสานงาน 6) การอำนวยการ เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมอันจะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด

สรุปว่า ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่อง การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนในกลุ่มบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ตามแนวคิดของ แฮร์ริส ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ประเมินสภาพการทำงาน 2) จัดลำดับความสำคัญของงาน 3) ออกแบบวิธีการทำงาน 4) จัดสรรทรัพยากร 5) ประสานงาน 6) การอำนวยการ เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการขับเคลื่อน ผลักดัน และพัฒนาการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจนทำให้เกิดประสิทธิผลกับการจัดการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนกลุ่มบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 111 คน และเปิดตารางการประมาณขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครซีแลมเมอร์แกน (Robert V. Krejcie, and Daryle W. Morgan.1970:608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 92 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

- (1) ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน
- (2) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) ประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) 2) จัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) 3) ออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) 4) จัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) 5) ประสานงาน (Coordinating) 6) การอำนวยการ (Directing)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ซึ่งออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) แบบ 5 ระดับ

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ(check list)

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ตามโครงสร้างการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้แนวคิดของแฮร์ริส (Harris) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้ของลิเคิร์ต (Likert) แบบ 5 ระดับ

1.00 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1

2.00 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2

3.00 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3

4.00 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4

5.00 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อพิจารณาและตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดตรง ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงและให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจ นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่วิจัย (Index of Congruency =IOC) ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.968

5) นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น(reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Lee J. Cronbach.1978) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำผลจากข้อคำถามของการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาสร้างเป็นประเด็นสัมภาษณ์ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบประเด็นสัมภาษณ์ก่อนไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนในกลุ่มบางเลนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ตอบแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 ฉบับ

3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลการตอบแบบสอบถามมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1) การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยหาความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและโดยภาพรวม และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลตามแนวคิดของเบสท์ (Best W. John, 1997: 190) ดังนี้

แปลความหมายคะแนน

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

3) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเพชรบัวงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวม

N = 76

ด้านที่	การนิเทศภายในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	การประเมินสภาพการทำงาน	4.41	0.38	มาก	3
2	การจัดลำดับความสำคัญของงาน	4.42	0.42	มาก	2
3	การออกแบบวิธีการทำงาน	4.39	0.42	มาก	6
4	การจัดสรรทรัพยากร	4.44	0.42	มาก	1
5	การประสานงาน	4.40	0.50	มาก	5
6	การอำนวยการ	4.41	0.40	มาก	4
รวม		4.41	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่าการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านที่ 4 การจัดสรรทรัพยากร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.42) ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านที่ 2 การจัดลำดับความสำคัญของงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.42) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านที่ 3 การออกแบบวิธีการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.42))

ตารางที่ 2 ตารางสรุปประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ข้อ	ประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2	ค่าคะแนน
1	ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง จุดเด่นจุดแข็งของท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรในพื้นที่ สรรวจความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3
2	ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลเชิงประจักษ์ของโรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลเป็นทิศทางในการพัฒนา	3
3	พัฒนาแบบประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับปฐมวัยควรเน้นการประเมินด้านพัฒนาการแบบองค์รวม ทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว	3
4	คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการจัด การเรียนรู้ รวมถึงมีทักษะด้านการนิเทศการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพ และน่าเชื่อถือ และมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ระหว่างผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ	3

ข้อ	ประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา การนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2	ค่าคะแนน
5	ส่งเสริมให้มีการสนทนาหลังการนิเทศเชิงบวก(Post - Observation Conference) ที่เน้นการสะท้อนความคิดร่วมกัน (Reflective Dialogue) มากกว่าการสื่อสารทางเดียว เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน	3
6	ประเมินความพึงพอใจและผลกระทบของการนิเทศจากมุมมองของครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงแนวทางนิเทศให้เหมาะสมและเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหรือผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง	3

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าคะแนนสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา นครปฐม เขต 2 ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหมือนกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง จุดเด่นจุดแข็งของท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรในพื้นที่สำรวจความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และข้อมูลเชิงประจักษ์ของโรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลเป็นทิศทางในการพัฒนา 3) พัฒนาแบบประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับปฐมวัยควรเน้นการประเมินด้านพัฒนาการแบบองค์รวม ทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว 4) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความ สามารถ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีทักษะด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและน่าเชื่อถือและมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ระหว่างผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ 5) ส่งเสริมให้มีการสนทนาหลังการนิเทศเชิงบวก (Post - Observation Conference) ที่เน้นการสะท้อนความคิดร่วมกัน (Reflective Dialogue) มากกว่าการสื่อสารทางเดียว เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน 6) ประเมินความพึงพอใจและผลกระทบของการนิเทศจากมุมมองของครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงแนวทางนิเทศให้เหมาะสมและเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหรือผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า

1. การนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสรรทรัพยากร รองลงมาคือ ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 ดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง จุดเด่นจุดแข็งของท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรในพื้นที่ สำรวจความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และข้อมูลเชิงประจักษ์ของโรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลเป็นทิศทางในการพัฒนา 3) พัฒนาแบบประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับปฐมวัยควรเน้นการประเมินด้านพัฒนาการแบบองค์รวม ทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์

สังคม และสติปัญญา มากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว 4) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีทักษะด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและน่าเชื่อถือและมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ระหว่างผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ 5) ส่งเสริมให้มีการสนทนาลงการนิเทศเชิงบวกที่เน้นการสะท้อนความคิดมากกว่าการสื่อสารทางเดียว เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน 6) ประเมินความพึงพอใจและผลกระทบของการนิเทศจากมุมมองของครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงแนวทางนิเทศให้เหมาะสมและเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหรือผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การนิเทศภายในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายในเป็นอย่างมาก เพราะการนิเทศภายในมีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร และการจัดลำดับความสำคัญของงานมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำกระบวนการนิเทศประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังมีการเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติในอนาคต การนิเทศการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านกระบวนการนิเทศที่มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการและการสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคตในด้านการนิเทศ การศึกษาในโรงเรียน มีการจัดการที่ดี และมีการประสานงานระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการทำกระบวนการนิเทศบรรลุผลสำเร็จ การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมและการออกแบบวิธีการทำงานที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนในกลุ่มนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการใช้แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างทักษะและการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูสามารถใช้กระบวนการนิเทศในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากในปีที่ผ่านมาทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นอย่างมาก จึงทำให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรหอม (2560, น.90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดสรรทรัพยากร การประสานงานการอำนวยการ การจัดลำดับความสำคัญของงาน การออกแบบวิธีการทำงาน และการประเมินสภาพงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคระวี เจริญพุก (2563, น. 65) วิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงมัธยฐานจากมากไปหาน้อยดังนี้ การอำนวยการ การประสานงานการออกแบบวิธีการทำงาน การประเมินสภาพงาน การจัดลำดับความสำคัญของงาน และการจัดสรรทรัพยากร และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของภักกร เลิศชัยวานิช (2566, น.73 - 75) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การรายงานและปรับปรุงแก้ไขการประเมินผลภายในสถานศึกษา การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจของครู การปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา การให้ความรู้ก่อนการนิเทศภายในสถานศึกษา และการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีการนิเทศภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามประเภทผลการสอนของครู พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูที่แตกต่างกันรับรู้การนิเทศภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีแนวทางดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง จุดเด่นจุดแข็งของท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรในพื้นที่ สำรวจความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และข้อมูลเชิงประจักษ์ของโรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลเป็นทิศทางในการพัฒนา 3) พัฒนาแบบประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับปฐมวัยควรเน้นการประเมินด้านพัฒนาการแบบองค์รวม ทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว 4) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีทักษะด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและน่าเชื่อถือและมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ระหว่างผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ 5) ส่งเสริมให้มีการสนทนาหลังการนิเทศเชิงบวก ที่เน้นการสะท้อนความคิดร่วมกัน มากกว่าการสื่อสารทางเดียว เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน 6) ประเมินความพึงพอใจและผลกระทบของการนิเทศจากมุมมองของครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงแนวทางนิเทศให้เหมาะสมและเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหรือผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีพหุแนวทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญลักษณ์ ศรีสวัสดิ์ (2567, น.116-120) วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงมีขั้วมีเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำให้ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ และด้านการประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน 2) แนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 4) ปัจจัย/เงื่อนไขความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ผู้วิจัยพิจารณาด้านการประเมินสภาพการทำงาน ซึ่งเรื่องโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้พัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง จุดเด่นจุดแข็งของท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรในพื้นที่ สำรวจความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ผู้วิจัยพิจารณาด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน ซึ่งเรื่องโรงเรียนมีการประชุมเพื่อวางแผนในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งหลักสูตรต่างๆของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้พัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และข้อมูลเชิงประจักษ์ของโรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลเป็นทิศทางในการพัฒนา

3) ผู้วิจัยพิจารณาด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ซึ่งเรื่องโรงเรียนจัดทำแบบประเมินคุณภาพห้องเรียนแบ่งแยกตามระดับปฐมวัยและระดับชั้นพื้นฐาน เหมาะสมกับระดับการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้พัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้ พัฒนาแบบประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับปฐมวัยควรเน้นการประเมินด้านพัฒนาการแบบองค์รวม ทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว

4) ผู้วิจัยพิจารณาด้านการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้พัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้ คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความ สามารถ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีทักษะด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและน่าเชื่อถือและมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ระหว่างผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ

5) ผู้วิจัยพิจารณาด้านการประสานงาน ซึ่งเรื่องครูผู้รับผิดชอบแจ้งผลการนิเทศในโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศได้ปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้พัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้ ส่งเสริมให้มีการสนทนาหลังการนิเทศเชิงบวก(Post - Observation Conference) ที่เน้นการสะท้อนความคิดร่วมกัน (Reflective Dialogue) มากกว่าการสื่อสารทางเดียว เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน

6) ผู้วิจัยพิจารณาด้านการอำนวยการ ซึ่งเรื่องผู้บริหารเข้านิเทศครูผู้สอนตามกำหนดการ และปฏิทินในการนิเทศ ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้พัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้ ประเมินความพึงพอใจและผลกระทบของการนิเทศจากมุมมองของครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงแนวทางนิเทศให้เหมาะสมและเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหรือผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

จากแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผู้วิจัยได้นำแนวทางทั้ง 6 แนวทาง มาสังเคราะห์เป็นโครงการที่ใช้ในแผนพัฒนาโรงเรียนในปีถัดไปได้ดังนี้

- 1) โครงการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ
- 2) โครงการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3) โครงการยกระดับการบริหารงานวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2) ศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศการศึกษาเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเลนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

รายการอ้างอิง

- ธัญลักษณ์ ศรีสวัสดิ์. (2567). รูปแบบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 (รายงานการค้นคว้าอิสระ).
- ภัคกร เลิศชัยวาณิช. (2566). การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 3 (รายงานการค้นคว้าอิสระ).
- อนงค์ จันทร์หอม. (2562). กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี. วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร,ปีที่10ฉบับที่1,มกราคม-มิถุนายน.
- โชคระวี เจียมพุก. (2563). กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม (รายงานการค้นคว้าอิสระ).
- Carl D. Glickman. (2007). Stephen P.Gordon and Jovita M. Ross-Gordon (7th ed). *Supervision and Instructional Leadership. A Developmental approach*. Boston : Allyn & Bacon.
- Cronbach, L.J. (1991) *Superior and Subordinates, Perception and Expectation of the Leader Behavior of Instruction: A Survey of the North Carolina Community Colleges system*. Dissertation Abstracts International, 45 (5).
- John W. Best, (1970). *Research in Education (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.*
- Likert, Rensis. (1961). *New Pattern of Management. New York: McGraw - Hill Book Company.*